

سرمقاله

آرامش فریبنده بازار نفت؛

چرا بازار هئوز ریسک واقعی غرب آسیا را در قیمت‌ها منعکس نکرده است؟

از سوی دیگر، بازار تنها با ریسک نفت خام مواجه نیست، هرگونه اختلال در غرب آسیا می‌تواند به بازار گاز، پتروشیمی، کودهای شیمیایی و حتی زنجیره غذایی جهان نیز سرایت کند؛ مسئله‌ای که در بحران اخیر گوگرد و اوره نشانه‌های اولیه آن دیده شد. به همین دلیل، نگرانی تحلیلگران صرفاً درباره قیمت بنزین یا نفت نیست، بلکه درباره بازگشت یک شوک چندلایه به اقتصاد جهانی است. در چنین شرایطی، آرامش فعلی بازار بیش از آنکه نشانه ثبات باشد، به نوعی تعلیق روانی شباهت دارد؛ وضعیتی که معامله‌گران ترجیح می‌دهند وقوع سناریوی بدبینانه را نادیده بگیرند، اما هم‌زمان می‌دانند که ظرفیت بازار برای تحمل یک شوک بزرگ کاهش یافته است.

اگر جنگ تحمیلی سوم وارد مرحله‌ای تازه شوند، بازار نفت ممکن است ناگهان با همان واقعیتی رویه‌رو شود که اکنون تلاش می‌کند آن را نادیده بگیرد؛ اینکه جهان هنوز به شدت به امنیت انرژی غرب آسیا وابسته است و این وابستگی، برخلاف تصور بسیاری، نه تنها کاهش نیافته بلکه در برخی بخش‌ها شکننده‌تر از گذشته شده است. ♦

می‌کند، واکنش نهایی معمولاً ناگهانی و شدید خواهد بود. در واقع، بازار نفت اکنون در وضعیتی قرار گرفته که فاصله میان «ریسک واقعی» و «ریسک قیمت‌گذاری‌شده» در حال افزایش است. این شکاف همان عاملی است که می‌تواند در صورت وقوع یک حادثه امنیتی، حمله به زیرساخت‌ها یا بسته شدن ابراه‌های جهانی دیگر علاوه بر تنگه هرمز، به جهش‌های ناگهانی قیمت منجر شود. به بیان دیگر، مسئله فقط خود بحران نیست؛ بلکه غافلگیری بازاری است که هنوز بحران را به‌طور کامل باور نکرده است.

هم‌زمان، شکنندگی زنجیره تأمین جهانی انرژی نیز بیشتر از گذشته شده است. کنترل تنگه هرمز و عدم جوار عبور نفتکش‌ها، افزایش هزینه بیمه نفتکش‌ها، طولانی‌تر شدن مسیرهای حمل و کاهش انعطاف لجستیکی، همگی هزینه پنهانی هستند که هنوز به‌طور کامل در قیمت نهایی نفت منعکس نشده‌اند. اما در صورت تشدید تنش‌ها، همین هزینه‌های پنهان می‌توانند به سرعت به موج جدیدی از تورم انرژی در جهان تبدیل شوند.

ذخایر استراتژیک آمریکا و برخی اقتصادهای بزرگ نیز پس از شوک‌های انرژی سال‌های گذشته در سطوح پایین‌تری قرار گرفته‌اند. این بدان معناست که توان بازار برای جذب یک اختلال بزرگ، نسبت به گذشته محدودتر شده است. در کنار آن، بن‌بست سیاسی در غرب آسیا و تداوم نااطمینانی درباره امنیت مسیرهای دریایی، به مهم‌ترین متغیر پنهان بازار تبدیل شده است. تنگه هرمز همچنان حیاتی‌ترین گذرگاه انرژی جهان محسوب می‌شود و بخش بزرگی از صادرات نفت خام، LNG و محصولات پتروشیمی از این مسیر عبور می‌کند. هرگونه اختلال می‌تواند تعادل عرضه و تقاضا را به سرعت برهم بزند.

آنچه وضعیت کنونی را پیچیده‌تر می‌کند، رفتار متفاوت معامله‌گران نسبت به بحران‌های گذشته است. بخشی از بازار تصور می‌کند که بازیگران منطقه‌ای و قدرت‌های جهانی در نهایت اجازه نخواهند داد جریان انرژی مختل شود. همین ذهنیت باعث شده بخشی از ریسک ژئوپلیتیکی فعلاً وارد قیمت‌ها نشود. اما تجربه بازار انرژی نشان داده زمانی که بازار برای مدت طولانی به بحران عادت

♦ | در حالی که تنش‌های ژئوپلیتیکی در غرب آسیا همچنان در سطحی بی‌سابقه باقی مانده، بازار جهانی نفت رفتاری متفاوت از انتظارات سنتی نشان می‌دهد. برخلاف بسیاری از بحران‌های گذشته که تنها با اولین نشانه‌های درگیری، قیمت نفت جهش‌های سنگین را تجربه می‌کرد، بازار در هفته‌های اخیر واکنشی محتاطانه و نسبتاً محدود داشته است؛ وضعیتی که اکنون بسیاری از تحلیلگران آن را «آرامش فریبنده» توصیف می‌کنند.

رویترز در تازه‌ترین تحلیل خود هشدار داده ثبات نسبی فعلی بیش از آنکه نشانه کنترل بحران باشد، نتیجه نوعی انتظار شکننده در میان معامله‌گران است؛ انتظاری که بر این فرض بنا شده که درگیری‌ها از کنترل خارج نخواهد شد و مسیرهای اصلی عرضه انرژی باز خواهند ماند. اما مشکل اینجاست که زیرساخت این فرض، روزه‌روز ضعیف‌تر می‌شود. بازار نفت اکنون هم‌زمان با چند ریسک انباشته مواجه است. نخستین ریسک، کاهش حاشیه امنیت عرضه جهانی است. طی سال‌های اخیر، بخشی از ظرفیت مازاد تولید اوپک کاهش یافته و

ژئوپلیتیک انرژی

هرمز، چین و بازی موازنه انرژی؛ چرا تهران مسیر نفتکش‌های چینی را باز گذاشت؟

قیمت نفت WTI آن‌طور که باید بالا نرود و از طرفی چین نیز در تأمین انرژی خود به وضعیت بحرانی برسد، آنگاه چند سناریو ممکن است با هم رخ دهد:

۱- چین مجبور به خرید نفت و گاز از آمریکا شود.

۲- چین به ایران بابت باز کردن تنگه هرمز فشار بیاورد و حمایت خود از ایران را در مجامع بین‌المللی بردارد.

هر دو سناریوی بالا به ضرر ایران بوده و از این جهت، اقدام ایران برای آزادسازی ۳۰ کشتی چینی در ۲۴ ساعت گذشته، کار بسیار درستی بود.

در این برهه ایران باید دو کار انجام دهد تا چین را سمت خود نگه دارد:

۱- مسیر تنگه هرمز برای تأمین انرژی چین را کمی بازتر کند که می‌تواند شامل صادرات انرژی خودش و عبور از محاصره آمریکا نیز باشد.

۲- اصلاً حرفی از مذاکره نزند و سطح تنش را بالا ببرد تا قیمت نفت زودتر بپزد. / خط انرژی

امنیت عرضه و تحریم نفت

نبرد روایت‌ها در بازار انرژی؛ از فشار بر صادرات نفت ایران تا رقابت بر سر هرمز

تلاش کرده از طریق مدیریت ذخایر و لجستیک دریایی، مانع از اختلال فوری در تولید نفت شود. هم‌زمان، داده‌های بازار آمریکا نشان می‌دهد از زمان آغاز جنگ با ایران، ذخایر فرآورده‌های نفتی ایالات متحده حدود ۴۶ میلیون بشکه کاهش یافته؛ رقمی که بزرگ‌ترین افت فصلی موجودی سوخت آمریکا در بیش از دوده اخیر توصیف شده است. بر اساس این آمار، مازاد ۳۹ میلیون بشکه‌ای ذخایر آمریکا در پایان فوریه اکنون به کسری حدود ۷ میلیون بشکه‌ای نسبت به متوسط فصلی ده‌ساله تبدیل شده است. در همین فضای پرتنش، باراک اوباما نیز با دفاع دوباره از برجام تأکید کرده توافق هسته‌ای توانسته بود بدون درگیری نظامی و بدون اختلال در تنگه هرمز، بخش عمده‌ای از ذخایر اورانیوم غنی‌شده ایران را محدود کند؛ اظهاراتی که بار دیگر پیوند میان پرونده هسته‌ای ایران و امنیت بازار جهانی انرژی را برجسته کرده است.

با گذشت حدود یک ماه از آغاز فشارهای دریایی آمریکا علیه صادرات انرژی ایران، نشانه‌ها حاکی از آن است که نبرد اصلی، علاوه بر میدان انرژی، در سطح روایت‌سازی سیاسی و مدیریت بازار نفت نیز جریان دارد. در تازه‌ترین موضع‌گیری، وزیر خزانه‌داری آمریکا توقف بارگیری نفت در جزیره خارک را به‌عنوان یکی از دستاوردهای فشارهای واشنگتن مطرح کرده است. این در حالی است که حدود ۲۷ روز از ادعای دونالد ترامپ مبنی بر برپا شدن کامل ظرفیت ذخیره‌سازی نفت ایران و احتمال توقف تولید چاه‌های «سه روز» می‌گذرد؛ سناریویی که تاکنون محقق نشده است.

وزارت نفت ایران اعلام کرده در این مدت عمدتاً از ذخایر شناور برای مدیریت صادرات و تولید استفاده شده و بخشی از ظرفیت ذخیره‌سازی خشکی همچنان فعال باقی مانده است؛ موضوعی که نشان می‌دهد تهران

خبرخوان

● جیب روسیه با جنگ غرب آسیا پر شد

بلومبرگ: قیمت نفت روسیه به دلیل جنگ در غرب آسیا به حدود ۹۴.۸۷ دلار برای هر بشکه رسیده که بالاترین سطح از اکتبر ۲۰۲۳ محسوب می‌شود. این رقم معادل حدود ۷۳۰۰ روبل در هر بشکه است؛ افزایشی ۱۸ درصدی نسبت به ماه قبل و ۶۰ درصدی نسبت به سال گذشته.

● نفت بصره از خلیج فارس رد شد؟

خاور بادلز: گروه تجارت کالا ویتول در حال عرضه نفت خام بصره عراق به مشتریان است. افراد آگاه از موضوع گفته‌اند محموله‌ها احتمالاً توانسته‌اند با موفقیت از خلیج فارس خارج شوند.

● تیر ترامپ به سنگ خورد؛ ایران معادلات را به نفع خود تغییر داد

تریتا پارسی، تحلیلگر سیاسی: هم‌زمان با دیدار ترامپ و شی، کشتی‌های چینی عبور از تنگه هرمز را تحت ساز و کار ایران آغاز کرده‌اند که نوعی «عوارض غیررسمی» محسوب می‌شود. این روند فشار آمریکا برای محدودسازی تنگه را خنثی کرده و در عمل دست چین را برای دسترسی به هرمز باز می‌گذارد.